

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 60—
za en mesec . . . K 15—
za šest mesecev . . . K 45—
za ostalo inosemstvo . . . 80—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej . . . K 48—
za en mesec . . . K 12—
za šest mesecev . . . K 36—
za ostalo inosemstvo . . . 70—
Sobotna Izdaja:
za celo leto . . . K 10—
za šest mesecev . . . K 25—
za ostalo inosemstvo . . . 15—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarica (50 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 80 v
za dva in večkrat . . . 45 v
pri večjih naročitih primereh popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostopna petstvarica K 1—
Izhaja vsak dan izvenredno obdelje iz praznikov, ob 3. uri pop. Redni letni priloga vsaki reč

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun pošte hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7553. — Upraviškega telefona št. 60.

Vlada za vse jugoslovanske dežele monarhije.

Dr. Korošec načelnik vlade.

Zagreb, 30. oktobra 1918.

»Narodno veče« je včeraj imenovalo vlado za vse jugoslovanske dežele monarhije. Za šefa vlade je imenovan dr. Korošec, za njegovega namestnika pa dr. Pavelić in Svetozar Pribičević.

Vlada za Hrvatsko in Slavonijo.

»Narodno veče« je v včerajšnji seji sklenilo: Vrhovno oblast nad Hrvatsko in Slavonijo prevzame sledeča vlada: bansko oblast dotedanji ban Anton pl. Mihalović; nauk in bogočastje Milan Rojc; pravosodje dr. Aleksander Badaj; notranje zadeve Srđjan Budisavljević; narodno gospodarstvo dr. Živko Petričić; finance Franjo Braum; aprovizacija dr. Edo Marković; socialna skrb Vilim Bukšek; pošta, brzojav in telefon Cezar Akačić; železnice Večeslav Vilder; trgovina, obrt, industrija dr. Gjuro Šurmin; narodna obrana dr. Mate Drinković. — To je torej prva narodna vlada za Hrvatsko in Slavonijo.

Skupni vojski in domobranstvu.

Včeraj je bil izdan na skupno vojsko in domobranstvo sledeči oklic:

Danes se je ustanovila narodna vlada, ki bo vzdržala red in mir v deželi. Vse vojaštvo je v službi narodne vlade, ki ji je na razpolago. Vse dosedanje delovanje organizirane oborožene sile ostane tudi vnaprej nedotaknjeno in je navezana na navodila narodne vlade. Zato se mora polagati največja skrb za vzdrževanje reda in discipline. Vse naredbe narodne vlade se bodo izvrševale kakor doslej potom vojni oblasti. Šnjarić I. r. Mihaljević I. r.

Prisega 96. polka.

Karlovac, 30. oktobra. Med velikim navdušenjem in ovacijami je prisegel včeraj 96. pešpolk zvestobo »Narodnemu veču«.

Prisega 53. pešpolka.

Včeraj popoldne so prisegli na dvorišču vojašnice vojniki 53. pešpolka zvestobo »Narodnemu veču«. Po prisegi je imel navdušen govor na mostvo stotnik Petrović. Nato je godba zaigrala narodno himno, katero je poslušalo mostvo razkritih glav.

»Narodno veče« vojaštvu.

»Narodno veče« je izdalo na dezerterje oklic, v katerem jih poziva, naj se povrnejo v vojašnice. Jamči se jim, da ne bo nikdo kaznovan, samo naj ne požigajo in ubijajo, ker je vse premoženje ljudstva.

»Narodno veče« je odpustilo vse vojaške, stare nad 40 let. Mlajši letniki, ki so na dopustu, se morajo vrniti k svojim kadrom, če so pa ti v tujini, pa k najbližnjim kadrom.

V vseh krajih, kjer bi se pojavil upor, bo razglasilo »Narodno veče« preki sod. Vojaki naj malo se potrpe. Ti časi se bodo kmalu spremenili in potem se bodo mogli povrniti domov.

Demobilizacija »zelenega kadra«.

Na poziv »Narodnega veča« so se pri-

čeli vojniki, ki so bili doslej člani »zelenega kadra«, vračati v vojašnice. V Zagrebu vlada red in mir. Včeraj so napadli oddelki »zelenega kadra« v bližini Zagreba osebni vlak in ga oplenili.

Dr. Korošec — častni meščan.

Občinski zastop mesta Ivanić grada je izvolil med velikim navdušenjem predsednika »Narodnega veča« dr. A. Korošca za častnega meščana.

Stranka prava za Bosno i Hercegovinu za »Narodno Vijeće«.

Središnji odbor Stranke prava za Bosnu i Hercegovinu usvojio je na svojem zasjedanju u Sarajevu od 23. listopada ovu rezolucijo: 1. Stranka prava za Bosnu i Hercegovinu, koja se od svojeg postanka vazda bori za slobodu i nezavisnost hrvatskoga naroda, uvažujući današnji unutarnji i vanjski politički položaj i sudbonosne prilike, u kojima naš narod živi, nazrijeva u koncentraciji svih narodnih sila i stranka jedinu mogućnost za ostvarenje narodnih ciljeva. 2. Stranka prava za Bosnu i Hercegovinu prema tome pozdravlja osnatak »Narodnoga Vijeća« u Zagrebu kao političko predstavništvo svih Hrvata, Slovenaca i Srba, koji sada žive na teritoriju Habsburške monarhije: u Hrvatskoj-Slavoniji s Rijekom, Dalmaciji, Bosni, Hercegovini, Istri, Trstu, Kranjskoj, Gorici, Štajerskoj i Koruškoj, te Bačkoj, Banatu, Megjmurju, Zamurju i ostalim krajevima jugo-zapadne Ugarske, i vojina je istupom i radom svojim podupirati akciju »Narodnoga Vijeća«. 3. Stranka prava za Bosnu i Hercegovinu prihvaća načelo narodnog samoodređenja i jedinstva Hrvata, Slovenaca i Srba u svrhu, da dogu do svoje narodne i državne slobode. — Središnji odbor Stranke prava za Bosnu i Hercegovinu.

Mažari odstopijo Reko Hrvatim.

Budimpešta, 30. oktobra. Iz merodajnih političnih krogov se izve, da je gotova stvar, da odstopijo Mažari Reko Hrvatim.

Reka, 30. oktobra. »Narodno veče« je proglasilo svojo oblast nad Reko. Nad guvernerjevo palačo plapolja hrvatska zastava. Za guvernerja je imenovan sušaški okrajni glavar svetnik dr. Rojčević. Povsodi vlada red in mir. Brezlična brzojavna postaja se nahaja v rokah »Nrodnega veča«.

Reka, 30. oktobra. Mažarska policija je razpuščena in se vrača domov. Po mestu so posneli vse mažarske grbe in napis in jih zmetali v morje. Nad reškimi kolo-dvorom plapolja hrvatska zastava. Hrvatski general Istvanović je poslal »Narodnemu veču« v Zagreb brzojavko, v kateri izjavlja, da priznava s celo posadko njegovo nadoblast.

Mestni zastop je imel sejo, v kateri je govornik proslavljaj osvoboditev Reke izpod mažarskega jarma.

Dosedanji guverner Jekel-Falusy se je vrnil na Ogrsko.

Med Narodnim izborom in med vojaškim poveljstvom se je dosegel sporazum, da se na češkem bivajoče vojaštvo za vzdrževanje javnega miru in reda da na razpolago Narodnemu izboru. Praški domači pešpolk št. 28, ki je nastanjen v Brucku ob Liti, je bil brzojavno poklican v Prago.

Praga, 29. okt. (K. u.) Namestništvo se je z »Narodnim V izborom« sporazumelo o skupnem vodstvu javne uprave. Vrše se pogajanja o podrobnostnih modalitetah. Glede na personalne razmere ostane dose-danja državna uprava neizpremenjena.

Praga, 29. oktobra. Narodni vy-bor je oficielno sprejel vlado od namestništva.

Praga, 29. oktobra. Namestnik grof Coudenhove in policijski ravnatelj Kunz sta odpotovala na Dunaj.

Praga, 29. okt. (K. u.) Namestnik grof Coudenhove je na lastno prošnjo dobil za-časen dopust.

Austrija prasi za takojšnje pre-mirje in poseben mir.

Nova nota državnemu tajniku Lansingu in aliiranim vladam.

Zunanji minister grof Andrassy je dne 28. t. m. poslal državnemu tajniku Lansin-gu naslednjo brzojavko:

Takoj ko sem prevzel vodstvo zuna-njega ministrstva, sem odposlal oficielen odgovor na Vašo noto z dne 18. oktobra, iz katere bodele razvideli, da v vseh toč-kah sprejemamo načela, katere je postavil predsednik Združenih držav v raznih svoj-ijh izjavah.

V polnem soglasju s prizadevanji gos-poda Wilsona v svrhu zavarovanja pred bodočimi vojnami in v svrhu ustanovitve družine narodov smo že ukrenili vse pri-prave, da morejo narodi Avstrije in Ogr-ske svojo bodočo ureditev določiti in izvr-siti po lastni želji in docela neovirano.

Odkar je cesar in kralj Karel nastopil vlado, si je neprestano prizadeval, da bi se vojna končala.

Bolj nego kdaj prej je to danes želja vladarja in vseh narodov Avstrije in Ogr-ske, ki jih prešinja prepričanje, da morejo svojo bodočo usodo urediti le v mirnem svetu, prostem pretresljajev, preizkušenj, pomanjkanja in britkosti vojne.

Zato se obračam naravnost na Vas, gospod državni tajnik, s prošnjo, da delu-jete pri gospodu predsedniku Združenih držav na to, da se v interesu vseh narodov, ki žive v Avstriji in Ogrski, nemudoma do-vede do premirja na vseh frontah Avstrije-Ogrske in se uvedejo mirovna pogajanja.

Dunaj, dne 28. oktobra 1918.

Vsebinsko te note je avstrijsko-ogrska vlada istočasno naznanila tudi Franoski, kraljevi velikobritanski, cesarski japonski in kraljevi italijanski vladi s prošnjo, da tudi s svoje strani pritrdijo stavljenemu predlogu in ga pri gospodu predsedniku Wilsonu podpirajo.

Nemčija presenečena.

Nemški poslanik na Dunaju, grof We-del, je sprejel sotrudnika »N. Fr. Presse«

Praga, 29. okt. (K. u.) Češko-slovaški tiskovni urad javlja: Danes se je pri »Na-rodnem V izboru« zglasil generalni konzul nemške vlade baron Gebssattel, se pred-stavil navzočim predsednikom »Narodnega Vybora ter jim čestital k ustanovitvi samo-stojne češko-slovaške države. Povedal je, da je svoji vladi v Berlinu poslal poročilo o poteku včerajšnjih dogodkov in zlasti po-drobno podčrtal vzgledni in dostojni potek manifestacij, ob katerih je bila popolna varnost vseh 40.000 pripadnikov nemške države, bivajočih na Češkem, dovršeno za-jamčena. Končno je izrazil željo, da naj bi odnošaji med češko-slovaško in nemško dr-žavo ostali trajno dobri.

Vlado na Moravskem prevzel »Narodni Vybora«.

Iz Brna poročajo 29. t. m.: Zgledu Prage je sledilo tudi Brno. Namestnik bar-on Heinold je zapustil mesto in odšel na Dunaj. Vlade poše sta prevzela dva čla-na »Narodnega Vybora«.

in mu glede gornje-avstrijske-ogrske note izjavil to-le:

Kakor je razvidno iz včerajšnje note nemške vlade predsedniku Wilsonu, smo le-temu, čim smo mogli dati točen odgovor na vsa njegova vprašanja, naznanili, da pri-čakujemo njegovih predlogov za premirje.

Iz tega izhaja, da dosledno vstrajamo na našem načrtu z dne 5. oktobra. Da se prepreči nadaljnj prelivanje krvi, stremi-mo za premirjem, ki naj mu sledi mir.

Tembolj smo bili presenečeni, ko so nam včeraj čisto nenadoma naznanili se-daj že izvršeni korak avstrijske-ogrske vlade, ne da bi nas bili natančneje obvestil o vsebini, kot neizpremenljivo dejstvo ter nas tako postavili pred fait accompli.

Korak je tem manj razumljiv, ker iz nobene dosedanjih izjav predsednika Wil-sona ni izhajala namera, da bi se hotel z nami pogajati le ločeno.

Mislim, da bi bilo tudi v interesu Av-strije-Ogrske, ako bi vzajemno sedli za mi-rovno mizo. Še vedno velja stari pregovor: Sloga jači.

Dunajščani zahtevajo mir in odstop nem-skega cesarja. — Zunanji minister govoril demonstrantom!

Dunaj, 29. okt. Radikalne demokratič-ne stranke so priredile danes pred zuna-njim ministrstvom pod milim nebom shod. Posl. Z en k er je zahteval, naj se precej sklene mir. Rekel je: Ne moremo čakati, da bo odstopil cesar Viljem. Zunanji mini-ster grof Andrassy je prišel na balkon in je govoril: Obljubljam, da bom storil, kar je človeku mogoče, da se sklene dober in hi-ter mir, katerega želi naš cesar in kralj miru. V sedanjem težkem času ne morem govoriti dolgh govorov. Demonstranti so se razkropili z »Živijo«-klici miru in Friedu Adlerju.

× × ×

Dunaj zahteva: Viljem II. naj odstopi! v demokratični, revolucijski dobi živimo!

Čehoslovaška država priznana

Dunaj, 29. oktobra. Včeraj popoldne se je v parlamentu razširila vest, da se odigravajo v Pragi izredni dogodki. Uradni krogi so najprej molčali, vendar pa so pri-hajala vedno nova poročila in končno so govorili o dogodkih v Pragi sledeč kot go-tova dejstva:

Danes se je na slovesen način sporaz-umno z avstrijsko vlado izročila vlada kra-jevine Češke čeho-slovaškemu Narodne-mu izboru.

Opoldne je prišlo predsedstvo Narod-nega vybora na namestništvo, kjer mu je uredništvo na novo priseglo. Isto se je kmalu na to izvršilo na policijskem pred-sedništvu in pri vojnižitem prometnem zavodu. S tem je uprava kronovine urad-no prešla v roke čeho-slovaškega Narod-nega vybora.

Namestnik grof Coudenhove je še popoldne zapustil Prago.

Dogodki na Ogrskem.

Krvavi spopadi v Budimpešti.

Dne 28. oktobra med 8. in 9. uro zve-čer je prikorakalo 20.000 ljudi pred klub Karolyjeve stranke, kjer je zboroval na-rodni svet. Veliko vojakov in častnikov je med njimi. Demonstranti kličejo »Elien«-grofu Mihaelu Karolyju in narodni stranki. Poslanec Ladislav Fenyes naznanil demon-strantom, da se je narodni svet konstitui-ral. Socialist Štefan Friedrich govori in zahteva, da naj proklamirajo grofa Miha-ela Karolyja za ministrskega predsednika. Bivši poslanec Buza pozivlja množico, naj

odkoraka pred palačo nadvojvoda Jožefa, da mu naznani proklamacijo grofa Karoly-ja za ministrskega predsednika. Množica koraka proti Dvoru. Vojaški kordon usta-vi demonstrante. Množica poskuša prodre-ti kordon. Sledi povelje: »Feuer«! Vojaki izstrelje štiri salve: dva mrtva, 11 težko, 5 lahko ranjenih oseb leži v krvi na tleh! Trdi se, da so vojaki streljali, ker so iz vrst demonstrantov streljali na nje.

Zvečer je želel govoriti nadvojvoda Jožef z grofom Karolyjem, ki pa ni bil več v klubu. Nadvojvoda je izjavil, da globoko obžaluje, kar se je zgodilo in da bo po-skrbel za zadoščenje.

Dr. Wekerle in grof Tisza grozita s silo. Zvečer 28. oktobra sta Wekerle in grof Tisza grozila s silo proti demonstracijam.

Mestni glavar v Budimpešti zagrozil s silo in — odstopil.

Ponoči na 29. okt. je izdal mestni višji glavar Sandor okliči, v katerem je zagrozil z izjemnim stanjem, če se bodo ponavljali izgrede, toda 29. oktobra je že z oziranjem na dogodke dne 28. okt. demisioniral.

Karoly-jev program.

Grof Karoly je podal kot predsednik narodnega sveta izjavo, v kateri obeta, da bo storil ogrski narodni svet vse, kar je v njegovi moči, da pomaga nemškemu avstrijskemu narodu. Zastopniki ogrske demokracije so se morali upirati odpošiljanju živili v Avstrijo, kolikor časa sta vladali ogrska fevdalna in avstrijska reakcionarna vlada v prepričani zavesti, da dovoljuje ogrska vlada izvoz živil ne glede na potrebe lastne dežele za to, da krepki svojo politiko sile na Dunaju.

Ogrski narodni svet je izdal proklamacijo, ki obsega 12 točk:

1. Današnja koruptna uprava parlamenta in vlade se mora precej odstraniti. 2. Precej se mora zagotoviti popolna neodvisnost Ogrske na gospodarskem in vojaškem polju. Takoj se mora končati vojska, ki je zdaj popolnoma brezuspešna. Pri sklepanju miru ali premirja se morajo čuvati samo koristi Ogrske in se mora razveljaviti zveza z Nemčijo.

4. Poslaniška zbornica se naj precej razpusti in takoj razpiše nove volitve. Izvesti se mora precej uzakonitev splošne, enake in tajne volilne pravice v državnem, v komitatnem in v komunalnem življenju.

5. Neogrskim narodom naj se temeljem Wilsonovih načel nemudoma zagotovi pravica samoodločevanja narodov v nadi, da načela ne ogrožajo teritorialne integritete Ogrske, marveč da se morajo postaviti na širši temelj. Avtonomija na kulturnem in upravnem polju narodov se mora kolikor mogoče velikopotezno izpolniti. Dežela naj se izpopolni v zvezo enakopravnih narodov, ki jih vežejo skupni in gospodarski interesi ter geografski položaj in ne ljubosumnost narodov. V znamenje tega spoznanja pričakujemo, da bodo vsi narodi v deželi vodili svojo usodo skupno dalje. (Prepozno tudi na Ogrskem!)

6. Zahtevamo društveno in shodno svobodo.

8. Ukrepe v obrambo lakote.

9. Pripoznanje novoustanovljenih ukrajinskih, poljskih, čeških in avstrijskih-nemških narodnih držav.

11. Odpošlejo naj s primerni zastopniki, ki bodo obrazložili prave smotre ogrske demokracije izobraženemu inozemstvu.

12. K splošnim mirovnim posvetom naj se odpošlejo za Ogrsko možje, ki so brez pridržka prištevajo razorožbe, obveznih razsodišč in zveze narodov. Mirovni pogodbi, sklenjeni v Brest-Litovskem in v Bukarešti, se morata uničiti. V vprašanju vojske ali miru mora odločiti ljudsko zastopstvo.

Ogrski narodni svet pozivlja vse, da pri tem delu sodelujejo. Prepričani smo o tem, da bo podpiralo ta program ogrsko vojaštvo z vso silo. Pozivljamo vse inozemske narode in vlade, naj se v vseh zadevah, ki tičejo Ogrske, mesto sedanje vladne oblasti, ki je izgubila vse zveze z delavnim ogroževanjem, išče neposredni stik z ogrskim narodnim svetom, ki je edini poklican, da govori v imenu ogrskega naroda in da posluša v njegovem imenu.

Proklamacijo so podpisale: neodvisna stranka, Karoly-jeva stranka, ogrska socialistična stranka in meščanska stranka.

V programu Karoly-jevega narodnega sveta kljub njegovim posameznim vrlinam vidimo, da je njegova ost zasukana proti jugoslovanski in tudi proti združitvi Slovakov s Čehi. Karoly-jev program je zato mrtvorojeno dete! Ogrske nasilnosti proti neogrskim narodom bo končala svetovna vojska. Vprašanje bodočnosti in naravnega razvoja bo, da utone mažarsko pleme v slovenskem morju. Mažarstvo je povzročilo svetovno vojsko, za to se bo moralo pokoriti. Niti Karoly ne umeva popolnoma duha časa in una, da bo ohranil nedotakneno Ogrsko. Moti se ravno tako, kakor so se motili tisti, ki so v stari Avstriji tlačili slovanske narode! Karoly-jev program, dasi ga podpira ulica v Budimpešti, je le epizoda.

Grof Janoš Hadik bodoči mož na Ogrskem.

Budimpešta, 29. okt. Kakor javljajo listi, se je sestava kabineta poverila grofu Janošu Hadiku.

Prispevali za sklad S. L. S.

Pismo z Reke.

(Od našega dopisnika.)

Izjave reškega guvernerja pred predsednikom »Narodnega Veča« na Reki. — Sokoli prevzemajo varnostno službo. — Proslava neodvisnosti v Opatiji.

Reka, 29. oktobra 1918.

»Danes je dan proglašenja neodvisnosti... Vendar je na Reki krajevno »Narodno Veče« odgodilo manifestacije na enega prihodnjih dni. Govorniki in agitatorji gredo danes v okolico, da tam sredi našega primorskega naroda proslave ta veliki dan.

Reka namreč še vedno živi pod vtiškom dogodkov dne 23. oktobra.

Včeraj je reški guverner obiskal predsednika sušaško-reškega »Narodnega Veča« dr. A. Bakarčiča. Izjavil mu je svoje simpatije do Hrvatov in želel, da bi ta ljubezen ostala tudi nadalje in do tistega časa, ko bo on (guverner) izročal svoje agende novi oblasti. Andrassy je priznal Jugoslavijo, s čimer se marsikaj menja. Vē, da strašnih dogodkov oni dan niso zakrivil hbrri Jelačićevci ter obžaluje, da je opustošilo sodnijo lastno reško prebivalstvo. Prosil je dr. Bakarčiča, naj v svoji sredi dela na to, da bi se preprečili vsi izgrede.

Dr. Bakarčič je naglasil, kako zelo je »Narodnemu Veču« na tem, da se ohrani javni mir in red. Za vse čine neodgovorne množice, katero je tiščal stoletni jarem mažarskega gospodstva, pa ne more z vso gotovostjo jamčiti.

S tem v zvezi morem javiti, da je hrvatski Sokol v zvezi z generalom Istvanovićem in načelnikom dr. Viem začel akcijo za ureditev varnostne službe. General Istvanović je izdal proglas in ukazal svojim četam, da izvršujejo varnostno službo. Sokoli so imeli včeraj shod, na katerem so sklenili, da prevzamejo od reške policije službo. Policija jim bo izročila tudi orožje. Da-li bo dr. Vio organiziral varnostno službo tudi med italijanskim meščanstvom, o tem tačas ne moremo natančnejšega poročati.

Akcijo za varnostno službo je danes še pospešila vest, da je bil pri Dugem selu opljen vlak. 30 oboroženih dezertirjev je udrlo v potniške vozove in zahtevalo od potnikov z orožjem v roki prtljago in denar. To so posledice vojne, podobne onim v Rusiji. Upati moramo, da se bo z amnestijo in pozivi občin prišlo v okoliš takim žalostnim dogodkom. Mimogrede omenjam, da so hoteli oblastneži izbiti iz tega dogodka kapital proti Jugoslovonom — kakor da se take stvari ne bi dogajale tudi na Mažarskem, Nemškem in po celi Evropi.

V sosednji Opatiji so se pripravili na proslavo današnjega dneva tako, da se bodo manifestanti zbrali na postaji Matulje, odkoder krenejo skozi Volosko v Opatijo, Iko, Ičiće in Lovran. C. kr. okr. glavar Murad nima ničesar proti manifestaciji, nasprotno je pa na naši strani preveč obzirnih ljudi, ki se nekam obotavljajo, da bi iz polnih prsi dali duška navdušenju. Bratje! Est modus in rebus, pa tudi v zatajevanju samega sebi!

Velik dan je danes. Verige nas več ne vežejo.

Nemška Avstrija

Ustanovitev nemško-češke deželne vlade.

Dne 29. t. m. se je na Dunaju konstituiral nemško-češki deželni zbor in proglasil Nemško Češko za svojevpravo pokrajino države Nemške Avstrije. Do končnoveljavne ureditve ustave priznava Nemška Češka kot svojo edino in najvišjo zakonodajno korporacijo nemško-avstrijski narodni zbor. Sklepi nemško-avstrijskega narodnega zbora so brez pridržka obvezni za narod in ozemlje, ki ga zastopa nemško-češki deželni zbor. Začasno pa si daje Nemško-Češka demokratično ustavo, glasom katere gredo pokrajini Nemško-Češki vse pravice in dolžnosti, ki so ugotovljene v češkem deželnem redu in avstrijskih ustavnih zakonih. Sedanji nemško-češki deželni poslanci tvorijo začasni deželni zbor s sedežem v Libercu. Iz svoje srede izvolijo deželni odbor in deželno vladu. Dosedanja ločitev v avtonomno in državno upravo se odpravi. Za deželnega glavarja so izvolili Pacherja, ki so mu naročili, naj takoj poskrbi potrebno za prevzetele dosedanjih c. kr. oblasti in ustanovi v očitnih dvojezičnih občinah začasno posebno upravo, glede katere naj se sporazume z zastopniki češkega naroda. Končno so pooblastili deželni odbor, da najame 100 milijonov kron posojila.

Nota začasnega nemško-avstrijskega narodnega zbora Wilsonu.

Izvršilni odbor začasnega nemško-avstrijskega narodnega zbora je predložil danes v plenarni seji besedilo note, ki naj se odpošlje predsedniku Wilsonu.

Nota predvsem naznanja ustanovitev nemško-avstrijske države. Potem ugotavlja, da priznava nova država vsem drugim

narodom v monarhiji neomejeno pravico, da sami določijo svoje stališče v družbi narodov, enako pravico pa zahteva tudi za nemški narod. Na mirovnih pogajanjih ni opravičen govoriti in sklepati miru v imenu Nemške Avstrije nihče drugi, nego izvršilna oblast, ki jo bo postavil nemško-avstrijski narodni zbor. Zato prosijo predsednika Wilsona, naj da nemško-avstrijski državi nemudoma priliko, da začne direktna pogajanja z zastopniki vseh vojujočih se držav v svrhu splošnega miru. Izvršilni odbor sprejema vsa Wilsonova načela in smatra čehoslovaški in jugoslovanski narod kot popolnoma neodvisni državi; pripravljen je, z njima urediti svoje odnose potom svobodnih dogovorov. Vsa sporna vprašanja med Nemško Avstrijo in čehoslovaško ter jugoslovansko državo naj reši razsodišče v zmislu določb haške konference. Potem opozarja nota predsednika Wilsona na nemška ozemlja v sudetskimi deželah in izvaja: Ob sebi se ume, da zahteva nemško-avstrijska država tudi nemška ozemlja Češke, Moravske in Šlezije. Trajnega miru v Evropi ni mogoče zagotoviti, ako se 3¼ milijona Nemcev proti njihovi volji podvrže Čehom in tako ustvari v novi čehoslovaški državi nemška iredenta. O določitvi meja smo pripravljeni pogajati se s poklicanim zastopstvom češkega naroda. Ako se v tem ne bi mogli zediniti, naj bi odločilo svobodno ljudsko glasovanje pod kontrolo nevtralnega država. Enako naj se urede vsa sporna vprašanja z jugoslovansko državo in Italijo. Končno prosijo, naj se prepreči vsako nadaljno nepotrebno prelivanje krvi in se takoj na vseh frontah izvede premirje in začno med narodi pogajanja za splošni mir.

Podpisali so noto poslanci Dinghofer, Fink in Seitz.

Ustavni načrt za Nemško Avstrijo, ki je bil danes predložen nemškemu narodnemu zboru, vsebuje naslednje glavne določbe:

Najvišjo oblast v nemško-avstrijski državi izvršuje začasno na podlagi splošne in enake volilne pravice izvoljeni provizorični narodni zbor sam. Izvoli se izvršilni odbor, ki bo nosil naslov »nemško-avstrijski državni svet«, sestavljen bo iz 3 predsednikov, 20 članov in 20 namestnikov, ki se izvolijo po proporciji. Predsednik, vodja državne pisarne in notar državnega sveta tvorijo izvršujoči direktorij. Predsedniki zastopajo državni svet na zunaj in na znotraj. Drjavni svet ne izvršuje poslov neposredno, marveč imenuje pooblaščenca, ki bodo nosili naslov državnih tajnikov; vsak bo načeloval po enemu državnemu uradu. Za sedaj ustanove naslednje državne urade: za zunanje stvari, za vojsko, za notranje zadeve, za uk, justico, finance, poljedelstvo, obrt, industrijo in trgovino, javna dela, promet, ljudsko prehrano, socialno skrbstvo, ljudsko zdravje in vojnoprehodno gospodarstvo. V kolikor ta sklep sedaj veljavnih postav in uredb ne razveljavlja ali izpreminja, ostanejo za enkrat še nadalje v veljavi.

Mirovno gibanje.

Mirovni kongres bo zboroval v Bruslju. Monakovo, 29. oktobra. Mirovni kongres bo zboroval v Bruslju.

Avstrijska nota v Londonu.

London, 28. (K. u. Reuter.) Zunanji urad je sprejel besedilo avstrijskega-ogrškega odgovora predsedniku Wilsonu, toda odklanja o njej vsako izjavo.

Ententa objavi svoje mirovne pogoje.

Berlin, 28. »Times« javljajo iz Pariza: Zvezni svet v Versaillesu je končal svoje posvete. Sklepe so že odposlali zavezniškom. V pondeljek ali v torek najbrže objavijo pogoje premirja.

Turčija se pogaja z entento.

Dne 27. t. m. je pričela Turčija z oficijelnimi pogajanjimi o miru. Delegati Turčije so se odpeljali z generalom Townshendom.

Svetovna vojska bo trajala le še nekaj dni. Berlinski »Vorwärts« napoveduje, da bo trajala svetovna vojna le še nekaj dni.

Pogoji Italije za premirje.

Oficiozni »Giornale d'Italia« piše: Prvi predpogoj premirja je, da se umakne avstrijska armada do onstran Tridenta in Julijskih alp ter da zavaruje nedvomno gospodstvo Italije nad Adrijo.

»Beogradske Novine«

glasilo avstrijske uprave v Srbiji, so prenehale izhajati. V nedeljo, dne 27. oktobra je izšla v četrtem letu zadnja, 291. številka. Obenem so prenehale tudi »Belgrader Nachrichten« in »Belgradi Hirek«.

Iz bitke ob Piavi.

Iz poročil italijanskega generalnega štaba 28. t. m.: 12. in 8. italijanska armada sta v silni bitki 28. t. m. razširili severno

od reke Ormo. Z izredno silo sta 14. a. n. gleški in en armadni zbor 10. italijanske armade napadli nasprotnika, ki se je moral umakniti. Naše čete so vpadle v nasprotni črte in osvobodile kraje Borgo, Malanote, Terzo, Rai, Sanchele di Piave, Gimadolmo, San Polo di Piave in Ormelle ter vkorakale v Santo Lusia di Piave in v Vazzolo.

S hrabro pomočjo kontingentov zaveznikov je prekoračila armada v silnih bojih Piavo in se ustalila v zasedenem ozemlju. V žilavi borbi je odbila nasprotnika, ki je skušal z obupno ljutostjo držati ozemlje. Med strminami višin od Valdobbiadene in prehodom čez potok Soligo so infanterijske naskakovale čete 8. in 12. armade v silnem sovražnem streljanju prekoračile naraslo reko, včeraj (27. t. m.) jutraj so naskočile prvo sovražno črto in jo zasedle in odbile vse protinapade, s katerimi je nasprotnik ves dan z znatnimi silami nastopal. Južno od tam je napadla nasprotnika 10. armada, ga prisilila, da se je moral umakniti in odbila v živahnem boju dva protinapada, ki so ju podvzeli z znatnimi silami v smeri iz Borga, Malanote in iz Rocadelle. Tekom dne smo ugrabili nad 9000 ujetnikov in 51 topov. V zračnem boju smo sestrelili 11 sovražnih letal in tri pritrjene zrakoplove. V okolici Grappe se nadaljujejo krajevni boji. Ujeli smo 150 mož. Nasprotnik je napadel z vso silo Monte Pertico in se je za ceno velikih žrtev ustalil. V šesturni silni borbi ga je odbila naša infanterija, ki je obdržala postojanke, za katere se je bil boj.

Zopet — bratje.

20. septembra 1908. leta je tekla po ljubljanskih ulicah mučniška kri nedolžnih slovenskih žrtev. Razburjena množica, brez discipline, je v svoji maščevalnosti hotela vrniti milo za drago: v beli Ljubljani so se snemali nemški napisi, in neodgovorna mladina je pobila par šip, razgrajala po mestu ter s tem dala povod oholemu nemško-avstrijskemu poročniku, da je ukazal streljati na bežeče ljudstvo. Avstrijski militarizem je slavil svoje orgije! Bil je to dan žalosti za naš narod.

22. septembra 1908. l. pa se je po Ljubljani vil dolg mrtvaški izprevod dveh narodnih žrtev. Kot mlad, idealen fant sem se udeležil tega pogreba v kroju. Prvič se je zgodilo, da je kri dveh Slovencev zblizala dve nasprotni si organizaciji: Orle in Sokole. Oni dan smo se pozdravljali kot bratje, bratje ene matere Slovenije, kot bratje po krvi, jeziku in delovanju za mili naš narod! Bil je dan žalosti, a v naša srca je prihajal žarek nade, da je po nedolžnem prelita kri zblizala naša! Da, bratje, a žal: bratje le — en dan! Ostudna politika onih časov je zopet razdvojila slovenski narod; politični boj se je vnel znova z vso brutalno silo. A ne le na kulturnem, temveč tudi na narodnem polju! Enodnevni bratje so postali večletni sovražniki. Kje je bil še enak boj? In kedaj bi nehal, če ne bi prišla svetovna vojna, ta strašna morija, ki je predručala svet, strla militarizem in užgala svetu luč — demokracijo!

Rdeče srajce so počivale v omarah, sovražne svinčenke in bodala pa so našim junakom v strelskih jarkih rdečila srajce z njihovim krvjo. In šele to nas je počasi dramilo iz spanja, šele to nam je dalo spoznanje, kako nevredni smo bili v onih mirnih letih rdečih srajc — tega znaka demokracizma. Počasi smo izpregledali in ko je nesmrtni dr. Janez Evangelist Krek v svoji dalekovidnosti stopil pred nas z majniško deklaracijo, smo spoznali, da je vendarle res, da smo vsi Slovenci brez razlike strank vendarle — bratje!

Zgodovina je nadaljevala neizprosno svojo pot, slovenski narod pa se je od dne do dne bolj zavedal svoje naloge, ki jo ima izvršiti, da ne pogine, da ne utone v morju potujenja. Čemu naj navajam vse dogodke, ki so pretresali ne samo Slovenijo, Jugoslavijo, temveč cel svet. Strmeli smo nad njimi, bili razočarani; a kljub vsemu nas je čas našel pripravljene: naše narodne vrste so se strnile, kot en mož smo stali vsi na braniku domovine.

In dočakali smo 29. oktober 1918! Kdaj smo videli Ljubljano odeto v tako slavnostno — narodno obleko? Nikdar! Preje smo bili hlapci, nismo mogli, nismo smeli. Sedaj pa smo raztrgali verige suženjstva, vstali smo svobodni, enaki med enakimi, bratje med brati! Pozdravljen oktoberski dan, nepozaben nam vsem, ki smo se udeležili te manifestacije! Pozdravljen ti mejnik suženjstva in svobode! Pozdravljena tisočglava množica, ki je od vseh strani prihitela v Ljubljano! In tisočkrat pozdravljeni Vi, bratje, Orli in Sokoli! Po 121 mesecih — zopet bratje! Kako dolg presledek je bil med 22. septembrom 1908 in 29. oktobrom 1918! In vendar, srečni mi vsi, ki smo ga doživeli. Naš dan je to, dan rdečih srajc, dan avantgarde naroda, dan onih, ki naj še naprej dramijo mili naš narod iz omrtvelosti in ga vodijo k vztrajnosti, enakosti, bratstvu! In ta dan, ko smo zo-

pet vzajemno korakali po ulicah naše prestolice, bele Ljubljane, ko smo se veselili vstajenja Jugoslavije, ko smo dajali duška svojim čutilom v neprestanih vzklikih, naj ne izgine več iz spomina. Bodrilo naj nam bo k novemu delu, delu ljubezni, skupnem delu ljubezni za svoj mili narod! Ločijo nas razlike svetovnega naziranja, pripadnost k vsem trem slovenskim strankam. A le to V delu za narod, za Jugoslavijo, bodimo edini, bodimo le bratje, nič več, nič manj. In to naše skupno delovanje ostani trajno. Le iz edinosti bo vstala močna Jugoslavija, nepremagljiva!

»Bratje vsi...« Besede našega Evangelista. Sinovi enega naroda, sinovi matere Jugoslavije smo bratje, bratje po krvi, jeziku. V bratstvu bo naša moč, v bratstvu naše skupno delo!

Se enkrat pozdravljeni, junaki! Ločijo nas ideje, a druži skupna ljubezen do naroda. Dan svobode je tu, dan vstajenja, dan odrešenja. Jugoslavija nas čaka, naša dolžnost je, da gremo na delo s pomnoženimi močmi! Pri delu za to Jugoslavijo, za troimeni narod SHS pa naj bo naša pot skupna. Skupno jo bomo branili pred sovražnikom, skupno zanj živeli, skupno umirali kot bratje!

—k.

Slavje po deželi.

Manifestacija v Idriji.

Zjutraj je najprej trobojnica pozdravila naš dan, in sicer z rudniškega gradu, a so jo na povelje uprave kmalu odstranili. Ob 9. uri se je vršil na javnem trgu shod. Občinstvo je pozdravil v imenu Narodnega sveta v Idriji predsednik N. S. Straus. Pozival je ljudstvo na složno delo. V imenu S. L. S. je govoril član odbora N. S. Rupnik o našem velikem dr. Kreku, veleazluženem našem škofu Jegliču in voditelju dr. Korošču. Govornik je pozival delavstvo, naj ohrani pamet, ko skuša sedanje rudniško vodstvo rudnik opustošiti ter naj se zopet spoštujejo cerkveno določeni prazniki, ki so v vojni izgubili vso veljavo. Blago se naravno ohrani naši Jugoslaviji, zato se nam z delom nič ne mudi. — Govoril je še v imenu J. D. S. član krajevnega N. S. Poljanec. Pevci so zapeli »Lepo našo domovino«. Zastavonoša razvije nato novo jugoslovansko zastavo, ki se pobrati med petjem »Hej Slovani« z okoli stoječimi zastavami. Navdušenje je bilo tako, da se je vse treslo ob tem prizoru. Navzoča je bila domala vsa Idrija. Potem se je razvil veličasten sprevod; na čelu so šle slovenske, hrvatske in srbske zastave. Spreveda so se udeležili: krajevni odbor N. S., Orli z naraščanjem, ženstvo v narodni noši, godba soc. dem. mladinske organizacije, ženstvo in moški. Vse se je zvrstilo v vzornem redu. Pokazali smo, da se znamo sami vladati! Popoldne je bil pri Didliču koncert, kjer so govorili navdušeni govorniki o veliki naši novi dobi. — Delavstvo na praznik vseh svetnikov ostane doma. Uradnike, ki hočejo naš rudnik opustošiti, bomo tirali pred sodišče N. S.

Slavlje v Sežani.

29. okt. je spravilo zvečer na glavno cesto, po kateri se je razvil med bakljado, petjem in raketnimi streli krassen sprevod. Šolska mladina, narodna dekleta, žene in moške, vojaki — vse je bilo v sprevodu. Hiše so bile razsvetljene in polne zastav. V dalji pa so grmeli in bobneli topovi pogrebno pesem stari Avstriji in našim možem.

Politične novice.

+ Politična persekucija. Deželni odbor oziroma večina, dr. Lampe, dr. Pegan, dr. Zajc je svoj čas na predlog deželnega glavarja dr. Šusteršiča sklenil disciplinarno preiskavo proti deželnemu poslancu primariju deželne bolnice dr. Gregoriču. Očitati so mu, da je kritiziral deželni odbor oziroma upravo deželnega glavarja. Vsak razumen človek bo sodil, da ima poslanec ne samo pravico baviti se z deželnim gospodarstvom, ampak da je to njegova dolžnost. Kljub temu izvršil je deželni glavar to nasilstvo, ker je bil poslanec dr. Gregorič tudi v deželni službi. Dr. Gregorič ni omenil v javnosti niti besedice o tem terorizmu, ker je bil preverjen, da mora pravica zmagati. Pred svojim odhodom je pozval dr. Šusteršič poslance dr. Gregoriča ter mu naznanil, da je deželni odbor ustavil disciplinarno preiskavo. Mi nimamo ničesar drugega pristaviti kakor dejstvo, da jo je dr. Šusteršič odkuril, dr. Gregorič pa je ostal.

+ Koroški Nemci snujejo svoj poseben »Narodni svet«, v katerem bodo združili vse stranke. Ko se zedinijo, bodo začeli ljudstvo »poučevati« z besedo in pismom, da bi ljudstvo izvajalo nemško voljo. »Mir« dobro pripominja: Vemo iz preteklosti, kaj pomeni nemška »Aufklärungsarbeit«. Laži se bo kar cedilo! Toda gospodje, prišli so drugi časi, in če še sanjate, da boste do konca slepomišili kakor v preteklosti in da bo odločevalo nasilstvo kakor dosedaj, se zelo motite. Naše pri-

staje pa prosimo, da pazijo na vse tiste tujce na naših tleh, ki bi trosili danes kakor laži. Prej ali slej jih bo zadela zaslužena kazen. Mednarodno razsodišče ni dunajska vlada in Wilson ni kak Stürgkh!

+ Izročitev c. in kr. vojaške oblasti na Poljskem. Lublin, 29. okt. Generalni guvernment sporoča: V ponedeljek 21. in torek 22. t. m. so se v Varšavi vršila pogajanja o izročitvi c. in kr. vojaške oblasti v roke poljske države. Pogajanja so uspešna, dosegel se je popoln sporazum o čim prejšnji izročitvi uprave v roke poljske vlade.

Dnevne novice.

— Nevarno je obolel slovenski pisatelj g. Ivan Cankar. Vsled poškodbe na glavi se mu je razlila kri po možganih in je ležal nekaj časa nezavesten. Sedaj se mu je stanje, kakor se nam poroča, že izboljšalo in je upati, da bo okreval.

— Občni zbor Slomškove zveze se namerava sklicati sredi meseca novembra. V smislu § 35. društvenih pravil prosim člane, ki imajo kake samostalne predloge, naj mi naznajo iste čim prej, gotovo pa vsaj do 10. novembra. — Adolf Sadar, t. č. tajnik, Ljubljana, Poljanski nasip 52.

— Slomškova zveza. Ker bi vabila po pošti ne došla pravočasno, vabim tem potom gg. odbornice in odbornike in predsednike podružnic k važni seji dne 2. decembra, t. j. v soboto popoldne ob 4. uri v Rokodelskem domu. — Adolf Sadar, t. č. tajnik.

— Poročil se je 28. t. m. g. Ciril Schiffrer iz Strazišča pri Kranju z gđ. Francko Knifcevo.

— Studeno pri Postojni. 21. t. m. je umrl 19 let stari Jožef Fandru, ki je prišel ravnar na dopust.

— V Črnomlju nad Idrijo je precej razširjena španska bolezen. Zahteva tudi žrtve. V 14 dneh 12 mrlitev. Neizmerno težko pa je prizadeta rodbina čevljarja Bajca; smrt ji je ugrabila že pet članov: družinskega očeta, 20-letno hčer, 16-, 12- in 6-letnega sina. Uboga družina!

— Iz Tržiča na Dolenjskem. Griža in španska tudi v našem kraju mogočno gospodujeta. V nekaterih hišah so prav vsi zboleli in morali so priti sosedje na pomoč, da so jim stregli in kuhali potrebni živež. Zato je razumljivo, da smo imeli silno veliko mrlitev. Lani jih je umrlo vseh skupaj 36; letos smo jih pa samo od 1. do 26. okt. pokopali 37. Torej v enem mesecu več kot vse prejšnje leto. Najhujše pa je bilo dne 17. okt., ko jih je pobrala neizprosna smrt osem. Pač žalostni časi za našo faro. Vojška, ki je vzela najboljše delavce, noče prenehati, poleg tega pa še bolezen tako silno gospodari, da so nekateri prisiljeni dobiti sosedje, da jim strežejo, mesto da bi sami opravljali nujno jesensko delo.

— Žitni zavod bo obstojal še nadalje, vendar s to spremembo, da privzame v svoje področje še ostale dele Slovenije in da ne bo več podrejen Dunaju, ampak bo sprejemal navodila od Narodnega sveta oziroma od Narodnega veča. Žito, ki ga prevzemajo komisijonari žitnega zavoda, se torej porabi izključno za aprovizacijo slovenskih dežel. Mi stavimo svoje upanje na Hrvatsko, katera edina nam more uspešno pomagati z žitom. Za te dni, ali pa tudi morda za teh par tednov, da se razmere uredijo in da bo na razpolago dovolj prometnih sredstev, pa se bomo morali sami vzdrževati. Zato apeliramo v teh velikih dneh na vse kmetovalce kranjske dežele, zlasti pa še na našo Dolenjsko, ki je dosedaj nekoliko zaostala z oddajo žita, o kateri pa smo pričepčani, da bo hotela tudi vnaprej obdržati znani sloves gostoljubja, katerega bo izkazala sedaj vsemu slovenskemu prebivalstvu.

— Deželni zdravstveni svet o španski hripi. Deželni zdravstveni svet se je dne 23. t. m. sestel, da se razgovarja o tej bolezni in o eventuelno še potrebnih napravah. Dosedaj so se povsodi po deželi, kjer se je to izkazalo kot potrebno, zatvorile šole. Konstatiralo se je pa, da bolezen zadnje dni saj v Ljubljani že precej ponehuje. Nadaljni ukrepi, kakor zaključitev kinematografov in gledališč, omejitev prometa na cestni železnici itd., bi prišli torej šele v poštev, če bi se bolezen znova hujše pojavljala. Vsekako pa je občinstvu nujno nasvetovati, da se v lastnem interesu izogiba na hripi bolnih ljudi in sploh vseh prilik, kjer se zbira veliko ljudstva. Španska hripa se namreč prenaša po sluznih kapljicah, ki jih človek razpršuje pri kašlju, kihanju, glasnem govorjenju itd. Nalezba se tem lažje vrši, ker je dognano, da imajo začasa epidemij tudi navidezno zdravi ljudje na ustni sluznici bolezenske kali. Radi tega je tudi priporočati, da si večkrat na dan izpiramo usta s kako razkuževalno tekočino, n. pr. s primerno razredčenim vodikovim superoksitom, hipermanganom itd. Tudi naj se vsak, ki se čuti bolnega, pravočasno vleže v postelj in naj pregledaj ne vstane, kajti težke komplikacije, kakor pljučnice, se povečini pojavljajo pri takih, ki so hoteli bolezen premagati in so hodili naokolu. Tudi je priporočati skrajno snago, roke si večkrat na dan umijmo, posebno pred jedjo, javne lokale je treba pridno zračit in snaziti.

— Zberimo se. Pred letom se je ustanovilo »Društvo zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju«, s sedežem v Ljubljani, ki je v kratki dobi obstoja že opeto-

vano z uspehom nastopilo za koristi svojih članov. Z ozirom na resnost položaja, v katerem se nahaja zasebno uradništvo in z ozirom na važnost političnih dogodkov, ki se bodo izvršili morda že v najkrajši dobi in se bodo tikali tudi koristi zasebnega uradništva, pozivlja podpisani odbor vse uradnike in uradniške denarnih zavodov, zavarovalnic, odvetniških in notarskih pisarn, trgovskih, industrijskih in obrtniških podjetij, zasebne učitelje in učitelje in sploh vse, katerim pripada znanje zasebnega uradnika in ki služijo na Kranjskem, slovenskem, štajerskem, koroškem, primorskem in v Trstu in ki dozdaj še niso člani podpisanega društva, da svoj pristop čimprej javijo. Gre tu za koristi celokupnega stanu, vsake posamezne skupine in vsakega posameznika. Položaj zasebnega uradništva je danes pomilovanja vreden. Tak ne sme ostati v novi državi. Ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi se tudi v Jugoslaviji določale zasebne mu uradništvo njega pravice in dolžnosti brez njegovega sodelovanja, proti njegovim stanovskim koristim. V novi državi mora in hoče tudi zasebno uradništvo živeti in ne le živetariti, hoče imeti za pošteno delo tudi pošteno plačo. To pa bode moglo zasebno uradništvo doseči le, ako bo združeno v močno organizacijo. Zato: Združimo se! — Odbor »Društva zasebnih uradnikov in uradnic« v Ljubljani.

— Kaj je z zimskimi begunskimi oblekami? Od 2. do 28. septembra t. l. so se prijavljali begunci v Ljubljani za zimske obleke, tedaj cel mesec. Mineva že zopet drugi, a nakazil ni ni. Ako se začne v novembru razdeljevati z zgoraj omenjeno naglico nakazila in šele nato obleka, potem bomo begunci s r e č n i o božiču v polletnih obnošenih oblekah in bosih. Kje je vzrok? — v naravni avstrijski hitrosti, skrbi in usmiljenju za uboge begunce? — Ubogi šoloobvezni otroci!

— Nad 10.000 oseb je obolelo za špansko boleznijo na Reki.

— Epidemična influenca na Dunaju. Dunaj, 26. oktobra. Vsled epidemične influence so odpovedane konjske dirke, koncerti in druge prireditve. Gledališča in varietej ostanejo še dalje zaprti. Od 1. septembra do 19. oktobra je umrlo na Dunaju na epidemični influenci 3945 ljudi, in sicer v večini v starosti od 20. do 30. leta. Med temi je 75 odstotkov žensk in le 25 odstotkov moških. Influenca se je prenesla iz Italije v Avstrijo. Naši vojaki so jo nalezli v italijanskih strelnih jarkih, oni, ki so prihajali na dopust, so jo prinesli v domovino. Sodi se, da je obolelo sedaj v Avstriji na tej bolezni 150.000 ljudi.

Štajerske novice.

š Ambroschitsch, predsednik nemškega Volksrata za Spodnje Štajersko, je v »Grazer Tagblattu« dne 24. oktobra objavil članek, v katerem izjavlja, da Spodnje Štajerska ni zemlja za slovensko narodno državo. Obenem določa pogoje, pod katerimi bi spodnještajerski Nemci ali boljše rečeno nemškutarji bili tako milostni, da bi ostali v Jugoslaviji. Ambroschitscheva izjava, so prepojena tistega duha, ki je napolnjeval Nemce pred in med letošnjo Hindenburgovo ofenzivo. S takšnimi načeli in zahtevami je kajpada vsako razpravljanje nevredno in nepotrebno. Prej bo Ambroschitsch zopet postal Ambrožič, predno se bodo Slovenci pogajali s spodnještajerskim Volksratovci.

š Drznost nemškega uradnika. V Bistrici pri Rušah je na tamošnji postaji drzen vsenemški uradnik, ki noče razumeti ne besedice slovenski. Preteklo nedeljo je odurno nastopil proti Slovincem, ki so v svojem jeziku zahtevali vozne listke. S takimi ljudmi proč s slovenskih tal!

Koroške novice.

k Saj se razumejo! Na socialno-demokratskem shodu v Beljaku dne 20. oktobra je govoril najprej soc. dem. poslanec Gröger, za njim pa novi župan beljaški, dr. Strobl, vse-nemec dr. Aichelberg, zastopnik nemške delavske stranke Homer in zopet soc. demokrat. Samo krščanskega socialca ni bilo blizu.

k Umrl je v celovski bolnišnici vsled španske nadočifial velikovskega okrajnega glavarstva Tomaž Golob, star 49 let.

k Osebnosti. C. kr. poštar v Pliberku, Karel Cernic, je imenovan za nadpoštara prvega razreda. — Srebrno častno kolajno rdečega križa je dobil kanonik Feliks Fiebigler v Brežah. — Odlikovana sta č. gg.: prijor usmiljenih bratov v St. Vidu Ambrož Gasser, z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda, in subprijor Bazilij Mayer z zlatim zaslužnim križcem s krono. — V Podklostru se je poročil dne 21. oktobra g. Matko Cukala, trgovec pri Sv. Juriju ob Taboru, z gđ. Marico Pergerjevo iz Braslovč. Poročal je ženinov brat, č. g. dr. Franc Cukala. Bilo srečno!

k Jugoslavija prihajal »Mir« poroča iz slovenskega Pliberka, kjer je tudi ljubljanski cenzor dr. Skubl doma: Jugoslavija se nam bliža s hitrimi koraki. Nekateri pliberški meščani so povsili glave kakor mračniki, kadar poslije solnce. Razdelili so se v tri oddelke. Prvi trdijo, da nikdar v srcu niso bili nemčurji in da so slovenskega rodu (kar je res!), morali se le molčati pred nemško oholostjo. Rekli so, da postanejo sedaj zavedni Slovenci. Druga vrsta so tisti, ki trdijo, da gredo do prve uro iz Pliberka tja gor kam med Nemce, kakor hitro zasije Jugoslavija. Tretja vrsta, a teh je le eden, najmočnejši pliberški vsenemec, pa pravi, da se takoj ustrelji, ako res pride do Jugoslavije. Gospodje, bodete vsi držali besedo?

k Na svoj 80. rojstni dan je šel 42krat v ičo dne 14. oktobra 1833 v Celovcu rojeni, v Podklostru pristojni težak Ignacij Možnar. Radi tatvine in postopanja ga je sodišče v St. Pavlu v Labudski dolini obsodilo na 14 dnevni zapor. V svojem življenju je predsedel 39 let in 4 mesece po zaporih. Tudi rekord!

k Lovska nezgoda. 36 letni hlapec Jož. Ležanc pri Pristovniku v Kortah, obč. Bela, je ponesrečil na nenavaden način pri lovu na lisice. Pištola, ki jo je nosil v žepu, se mu je sprožila in strel šel v spodnji život. Težko ranjenega so prepeljali v celovško bolnišnico.

k Mnogo vojaštva pride, kakor poročajo cenzurirani listi, z laške fronte na Koroško. Mnogi to odklanjajo, beljaški občinski svet pa to pozdravlja, češ, da bo potem na razpolago mnogo delavskih moči. Dvomimo, da bi bilo tako!

k Iz učiteljske službe. Imenovani so: Za nadučitelja v Anabihlu nadučitelj Gašper Polak v Baldramsdu; za nadučitelja v Pulstu učitelj B. Schellander v Žrelecu; za nadučitelja v St. Lenartu pri sedmih studenih nadučitelj Vinko Zwick v Gorjah; za nadučitelja v Rožetu nadučitelj Ant. Tiefenbacher na Vratih; za nadučitelja v Vrbi nadučitelj A. Eisenhut v Trbižu; za nadučitelja v Ettendorfu učitelj J. Strasser v Smariju; za učitelico v Velikoven učiteljica St. Hoder v Grebinju; za učiteljico v St. Andrežu učiteljica J. pl. Panzera v Podgorinjah. Premekšana je učiteljica Helena Šetina iz Skofic v Smihel nad Pliberkom.

Primorske novice.

p Obnovitev Goriške. Od zanesljive strani se nas obvešča, da so govorice, češ namestništveni oddelek za gospodarstveno upravo Goriške in Gradišanske kani omejiti ali ustaviti svoje delovanje, popolnoma neutemeljeno ter da izvršuje imenovani urad slej ko prej svojo važno zadačo. Zamude v reševanju ene ali druge poverjenih mu agend povzročajo pomanjkanje osebja in zlasti tudi boleznij, ki se v zadnjem času čestokrat med njim ponavljajo.

p Učiteljsko zborovanje bo dne 1. nov. t. l. pri »Zlatem Jelenu« v Gorici ob 10. uri dopoldne. Na dnevnem redu so odločni sklepi v varstvo stanovskih interesov. Pridite gotovo vsi! Odbor.

p Umrla je v Pulju gospa Jerica Počivalnik.

Prosveta.

pr Iz gledališke pisarne. Danes zvečer se ponovi za abonement »C« »Charlejeva tetta«. Namesto obolele gđ. Sarieeve igra vloga Elle de la Hey gđ. R. Thalerjeve. — V četrtak ostane gledališče zaprto. — V petek zvečer se uprizori izven abonementa tragedija največjega dramskega pisatelja Williama Shakespeara »Hamlet«. Veliko in težko psihološko vlogo Hamleta igra g. Hinko Nučič, ki je v tej vlogi šel v Zagrebu velik uspeh. Ofelijo igra gđ. Ljuba Marjanovič-Markova, kralji danksi bo g. Valo Bratina, kraljica danska ga. Berta Bukšekova. Vloga Polonija, prvega sina, igra Rado Železnik, Horacija, Hamletovega prijatelja, Boleslav Peček. Prvega grobarja igra g. Vladimir Marek, drugega grobarja pa g. Pavel Rasberger, Osrick g. Josip Daneš, prvega igralca g. Anton Danilo, drugega igralca g. Viktor Leljak, prvo igralko pa gđ. Ana Garvasova. Duh Hamletovega očeta bo g. Gustav Strniša. Vloga Rozenkranca, dvornika, ima g. Pavel Ločnik, dvornika Gildensterna g. Pavel Rasberger, plemiča g. Viktor Leljak, Marcela g. Pavel Debevec, Bernarda g. Josip Drenovec. Predstava prične izjemoma ob 7. uri zvečer, na kar se slavno občinstvo opozarja. — V soboto, dne 2. t. m. se ponovi »Hamlet« za A-abonement. — Pripominja se, da igra g. Nučič Hamletovo vlogo v hrvatskem jeziku, dasi jo je že študiral v slovenskem prevodu. Ker pa je moral minuli teden prevzeti mesto obolelega tovariša veliko vlogo Jacka v »Charlejevi teti« ter se je moral zaradi obolelosti dveh glavnih igralcev premeniti repertoar oziroma go so morale vršiti skušnje z drugimi člani, da so se sploh mogle vršiti reprize »Divje ga lovca« ter je imel g. nadrežnik Nučič večraj dve predstavi, za kateri je imel mnogo dela, zlasti za živo sliko, ki jo je režiral, mu nikakor ni več možno naučiti se ogromne vloge Hamleta v slovensčini. Da se torej sploh omogoči predstave »Hamleta« ne le polovično naštudirane, mora nastopiti kot Hamlet s hrvatskim besedilom.

Aprovizacija.

a Inozemsko meso za gostilničarje in zavode. Mestna aprovizacija bo oddajala goveje meso za gostilničarje in zavode v četrtek, dne 31. t. m., popoldne od 2. do 4. ure v cerkvi sv. Jožefa.

a Kostanj za VI. okraj. Stranke VI. okraja dobe kostanj na zelena nakazila za krompir v četrtek, dne 31. t. m., v deški šoli na Ledini. Določen je ta-le red: dopoldne od 8 do 9 št. 1 do 200, od 9 do 10 št. 201 do 400, od 10 do 11 št. 401 do 600, popoldne od 2 do 3 št. 601 do 800, od 3 do 4 št. 801 do 1000, od 4 do 5 št. 1001 do konca. Stranke dobe za osebo lahko do 5 kg kostanja, kilogram stane 3 krone.

a Kostanj za VII. okraj. Stranke VII. okraja dobe kostanj na zelena nakazila za krompir v soboto, dne 2. novembra, v deški šoli na Ledini. Določen je ta-le red: od 8 do 9 dopoldne št. 1 do 300, od 9 do 10 št. 301 do 600, od 10 do 11 št. 601 do konca. Stranke dobe za osebo do 5 kg kostanja, kilogram stane 3 K.

a Kostanj za VIII. in IX. okraj. Stranke VIII. in IX. okraja dobe kostanj na zelena nakazila za krompir v soboto, dne 2. novembra, v deški šoli na Ledini po naslednjem redu: VIII. okraj od 2 do 3 popoldne št. 1 do 250, od 3 do 4 št. 251 do konca. IX. okraj od 4 do 5. Stranke dobe za vsako osebo do 5 kg kostanja, kilogram stane 3 K.

a I. in II. uradniška skupina ter skupina A dobe meso v ljudski mesnici v četrtek, dne 31. oktobra t. l., po istem redu kakor po navadi ob torkih. — Ljudska mesnica.

Zgubil se je danes dopoldne na trgu nov ženski suknjen čevlj. Pošten najditelj je naprošen, naj ga odda proti nagradi v trgovini v semenišču Mar. Komatar.

Ukradeno je bilo večeraj popoldne žensko črno krilo, dežni plašč in zimski površnik. Kder bi kaj vedel, da dotični prodaja, naj takoj naznani na državno policijo.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskrenoljubljena sestra, soproga in najboljša mamica, gospa

TONCKA SKOF, roj. BALANT

danes, po mučni, kratki bolezni, sledila svojemusinčku Marjančku. — Pogreb bude v četrtek, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Hrenova ulica št. 20.

LJUBLJANA, dne 30. oktobra 1918.

Anton Skof,
soprog,

Milanček,
sin.

Cilka in Ela Balant,
sestri.

Zahvala.

Vsem udeležencem pogreba naše predrage mamice

MARIJE MAJCE

izrekamo tem potom prav iskreno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo vsem darovateljem vencev in šopkov, kakor tudi čč. duhovščini in korporacijam.

Ljubljana, 30. oktobra 1918.

Žalujoči otroci.

Zahvala.

Vsem udeležencem na pogrebu našega zelo draga brata, svaka in strijca, preč. gospoda

Janeza Lovšina

župnika v Lesceh

izrekamo tem potom za vse izkazano sočutje prav iskreno zahvalo. V prvi vrsti smo dolžni globoko zahvalo preč. gosp. duh. svetniku Oblaku za poslovljni govor, vsej preč. duhovščini za udeležbo, pevcem za pesni-zalestinke in vsem darovateljem vencev.

Lesce-Vinica, 30. oktobra 1918.

Fran Lovšin, brat. Marija Lovšin, sestra. Fanika Lovšin, svakinja. Alfonz, Evgen, Bogomir, Teodor, Berta, nečaki in nečakinje.

Potrni neizmerno žalosti javljamo, da je naša preljubljena mama, mačeha, stara mama, teta, i. t. d.

Ana Šraj roj. Cirk

starinarica in posesinica

dne 19. t. m. ob pol 8 uri zjutraj po dolgi mučni bolezni prevredna s sv. zakramenti v 60 letu mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne bo v četrtek, 31. oktobra ob 2. uri pop. iz hiše žalosti Stari trg 32.

Ljubljana, 30. oktobra 1918.

Amalija Jurečič, hči. — Fr. Jurečič, zet. — Majda, vnukinja. Ivan in Franc Cirk, pastorka. — Josip, Ivan, satarina, Terezija Regali, brata in sestri.

Klanjajoč se nedoumljivemu sklepu Vsemogočnega naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti naših ljubih hčerk ozir. sestic

Kristine Praprotnik

ki je umrla v soboto, dne 26. t. m. in bila pokopana v ponedeljek popoldne, in

Lenčke Praprotnik

ki je umrla v torek, dne 29. t. m. in bude pokopana v četrtek, dne 31. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta št. 75, na pokopališče k Sv. Križu. — Preblagi, nepozabni pokojnici priporočamo v molitev in blag spomin.

LJUBLJANA, dne 30. oktobra 1918.

Globoko žalujoča rodbina Praprotnik.

Brez posebnega obvestila.

Potrni brezmejne žalosti, naznanjamo prijateljem in znancem, da je Vsemogočni poklical k sebi predragega nam sina in brata

FRANCA KEMPERLE

narednika in vojno-poštnega manipulanta v Trideniu

v njegovi najlepši mladeniški dobi, v 28. letu starosti. Predragi je preminul dne 16. t. m. nenadne smrti — pokosila ga je pijačnica.

Hudajužna, 25. X. 1918.

Žalujoči starši, brat in sestre.

PRODA SE dobro ohranjeno 4196

moško kolo s staro pnevmatiko. Poizve se: Novi Vodmat 3 pri Ljubljani.

NA PRODAJ SO 4195

prašički

eden star pet mesecev, dva stara po tri mesece. Poizve se: Sv. Petra cesta 48.

Viničar

se išče za dobro, trajno službo na Dolenjskem. Sposoben naj bo za umno obdelovanje vinograde. Viničar, zdrav, z ženo ali dorastlimi otroci, ki bi pomagali v vinogradu, ima prednost. Poleg dobre plače in stanovanja dobi po dogovoru še druge udobnosti. Ponudbe z natančno navedbo služb in izpričevalov sprejme: A. SUŠNIK, LJUBLJANA, Zaloška cesta 21.

Slovenci pozor!

Zaradi starosti prodam svojo tovararno za izdelovanje lesenih predmetov (stolov) itd. ter dobro idočo ŽAGO z izvrstno vodno močjo, blizu mesta in dveh železniških postaj na Spod. Štajerskem. Naslov pove upravništvo »SLOVENCA« pod št. 4198.

Nadomestek za **ročni sukanec**

1 post. zavoj 20 kartonov po 100 štrn (2000 štrn) . . . 140 K
1 post. zavoj 14 kartonov po 7 kart (1008 kosov) . . . 100 K
1 postni zavoj 12 kartonov pletilnega sukanca, težk., št. 14, 120 klopčičev . . . 620 K

STROJNA SVILA na lesenih vitlilih 50 Yds K 3-50; 100 Yds K 5-70 i viteli. STROJNI SUKANEK št. 44, težk., bel, pristen, 150 m na lesenih vitlilih, tucat 72 K. 4197

Orient- trgovska akcijska družba BUDIMPESTA, Klauzalgaſſe 23.

„Vila“

s 5 sobami, na lepem prostoru v bližini Kamnika se odda v najem. Natančneje se poizve v trgovini g. IV. ŽARGI-JA v KAMNIKU. 4124

VODNA MOC

eventuelno električna, 100—300 konjskih sil **SE IŠČE** na Južnem Štajerskem, Kranjskem ali na Primorskem. — Prijazne ponudbe pod: »Genugende Arbeitskräfte« P. O. 745 na RUDOLFA MOSSE, PRAGA, Graben 6. 4108

Krema za britje

najboljša kakovost, rabljiva brez vode, i porcelan. lonček K 7-50

Milo za britje

pristno, najboljše vrste 3 kosi 9 K i kg K 34. — Pošilja proti naprejši poslatvi denarja

M. JUNKER, eksportna trgovina Zagreb 30, Petrinjska 3 III. Hrv.

Prodajalka

starejša, z večletno prakso, se sprejme v mešano trgovino A. SUŠNIK, Ljubljana, Zaloška cesta št. 21. 4129

Prodajalne karbid. SVETILKE za sebe

električne žarnice svetilke in vedno 4034

suzge baterije ter užiſgalnike v veliki izbori priporočila tvrdka: **IGNACIJ VOR,** specijalna trgovina s šiv. stroji in koles, LJUBLJANA : Sodna ulica št. 7.

V ZALOGI IMAM PRIMA salonske metle št. 1, 2, 3, domače delo, **KRTAČE** sirkove, **KRTAČE** za konje (Roßhaar) ter prima tržaške **BIČEVNIKE** po dnevnici ceni. 4101

IVAN N. ADAMIČ :: LJUBLJANA Sv. Petra cesta št. 31.

Klavirje, harmonije

in vse glasbene instrumente

prodaja in izposoja **Alfonz Brexnik,** Ljubljana, Kongresni trg št. 15.

Trgovci, pozor! Pošiljam po pošti vzorce svojih **sladkornih izdelkov**, kakor dropsa, karamel, medenih kolačkov itd. **JOS. RAJSTER**, tvornica kanditov in slaſtič, ŠOSTANJ, Sp. Štajersko.

Zamaške

nove in stare **Rupi** vsako množino tvrdka **JELAČIN & KO.,** Ljubljana, Ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

Ustanovljeno i. 1893. Ustanovljeno i. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom **posojila** proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, poseslev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7½, 15 ali 21½ letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi **hranilne vloge** in jih obrestuje po 4½ % Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1917. K 489.431-79. Deležnikov je bilo koncem leta 1917. 1421 s 14.855 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za K 5.743.450-.

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življenske in rentue, uuzgodue in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na dožitve in smrt, združeno tudi z vojnim rizikom, otroških dot, rentna in ljudska, neuzgodna in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. — Prospekti zastonj in poštnine prosto. — Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

BARVE ZA OBLEKE

v priznana najbolj ši in zanesljivi kakovosti.

Use vrste barv, suhih in oljnatih, mavce (gips), masinec (Federweiß), strojno olje, prašno olje, karbolina, steklarski in mizarški klej, pleškarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ima še vedno v zalogi tvrdka

A. Zankl sinovi, Ljubljana.

Ceniki se za časa vojske ne razpošiljajo.

Delavce in delavke

sprejme takoj v službo strojilna tovarna **SAMSA & CO.** v Ljubljani, Metelkova ulica 4. Zglaševanje od 4. do 5. popoldne.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvirno zakonito zaščiteno »Skaboform« mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček 4 K, veliki lonček 6 K, porcija za rodbino 15 K. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

Slivni stroji

so došli v večjem številu. Cenj. naročniki, ki jih potrebujejo, naj se blagovolijo takoj k meni potruditi; bodo zelo dobro in primerno ceno postreženi. Tudi imam nekaj malo rabljenih na prodaji, ki so seveda mnogo cenejši kot novi. Tudi druge potrebščine se dobijo pri meni. 4052

LOVRO REBOLJ :: KRANJ.

Lepe, neme, suhe gobe, šane, dobro KUMNO, VOSEK, BRINJEVO OLJE kupi po najvišjih cenah **M. Rant, Kranj.**

Prodaja **BRINJEVEC, SLIVOVKO, SADJEVEC, VINO** letine 1917 v vsaki množini po zmernih cenah. 3416

Učenca

poštenih staršev, kakor tudi pomočnika,

sprejme takoj **KAROL CERAR**, čevljarški mojster, LUKOVICA pri Domžalah.

Moška zimska suknja

SE PRODA ali ZAMENJA ZA ZIVEZ. Več se izve v prodajalni »PRI SOLNCU« v Ljubljani. 3806

Domaća semena

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & komp., preje **PETER LASSNIK, LJUBLJANA, MARIJIN TRG.** 2534

KUPUJEM 4021

zmedene ženske lase

STEFAN STRMOLI, LJUBLJANA, POD TRANČO 1.

Pozor! Zaradi vpolicia v vojaško službovanje je trgovina odprta le ob delavniških, in sicer samo od 9. ure dopoldne do pol 1. popoldne.